

Laidiens: **28.12.2012., Nr. 203**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2012/203.47**

Ministru kabineta noteikumi Nr.940

Rīgā 2012.gada 18.decembrī (prot. Nr.71 95.§)

Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu

Izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4.panta 4. un 20.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu.

2. Ja mikroliegums tiek izveidots kādā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, papildus šiem noteikumiem piemērojamas normas, kas regulē īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu.

II. Mikroliegumu noteikšana

3. Īpaši aizsargājamo zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju un sēņu sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus, noteiktas šo noteikumu 1.pielikumā.

4. Īpaši aizsargājamās putnu sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus un tām paredzētās mikroliegumu platības, noteiktas šo noteikumu 2.pielikumā.

5. Īpaši aizsargājamās zivju sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus to nārsta vietās, noteiktas šo noteikumu 3.pielikumā.

6. Biotopi, kuru aizsardzībai var veidot mikroliegumus, noteikti normatīvajos aktos par īpaši aizsargājamo biotopu veidiem.

7. Mikroliegumu platības īpaši aizsargājamo dzīvnieku, augu, sēņu, ķērpju, aļģu sugu (izņemot putnu, zivju un citas ūdenstecēs un ūdenstilpēs dzīvojošas sugas) un biotopu saglabāšanai nosaka atbilstoši šo sugu dzīvotnēm un biotopu atrašanās vietas platībai 0,1–30 hektāru robežās.

8. Mikroliegumus īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietu un ūdenstecēs un ūdenstilpēs dzīvojošo īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugu, kā arī saldūdeņu biotopu aizsardzībai nosaka atsevišķiem upju posmiem ne vairāk kā piecu kilometru garumā un ne vairāk kā 20 ha platībā un ezeru daļām vai ezeriem ne vairāk kā 20 ha platībā.

9. Dabas aizsardzības pārvalde, Valsts meža dienests un Zemkopības ministrija (turpmāk katra – atbildīgā institūcija) ir atbildīgas par mikrolieguma izveidošanu atbilstoši savai kompetencei un saskaņā ar attiecīgās sugu un biotopu aizsardzības jomas sertificēta eksperta (turpmāk – eksperts) atzinumu:

- 9.1. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka mikrolieģumus, tai skaitā mikrolieģumus likumos noteiktajos dabas rezervātos un nacionālajos parkos, izņemot šo noteikumu 9.2. un 9.3.apakšpunktā minētos gadījumus;
- 9.2. Valsts meža dienests nosaka mikrolieģumus meža zemēs ārpus likumos noteiktajiem dabas rezervātiem un nacionālajiem parkiem;
- 9.3. Zemkopības ministrija nosaka mikrolieģumus īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietās.
10. Mikrolieģumam, kas tiek noteikts atsevišķām īpaši aizsargājamām putnu sugām, var noteikt buferzonu. Buferzonu attiecīgajā platībā nosaka šādu sugu mikrolieģumiem:
- 10.1. līdz 500 hektāru platībā (ieskaitot mikrolieģuma teritoriju) ap medņu rieta centru. Rieta centru nosaka attiecīgās sugas aizsardzības jomas eksperts un precīzi norāda mikrolieģuma pieteikuma anketā;
- 10.2. līdz 300 hektāru platībā (ieskaitot mikrolieģuma teritoriju) vidējā ērgļa, jūras ērgļa un klinšu ērgļa ligzdām;
- 10.3. līdz 100 hektāru platībā (ieskaitot mikrolieģuma teritoriju) melnā stārķa ligzdām, zivju ērgļa, ūpja, lielā piekūna, mazā ērgļa, melnās klijas, sarkanās klijas, vistu vanaga, čūskērgļa, zaļās vārnas un meža baloža ligzdām.
11. Mikrolieģumiem, kuri izveidoti, lai aizsargātu minerālvielām bagātus avotus un avoksnājus, staigņāju mežus, aluviālas krastmalas un palieņu mežus, kā arī citus mežu biotopus ar paaugstinātu mitruma režīmu, var noteikt līdz 30 metru platu buferzonu.

III. Mikrolieģumu izveidošanas kārtība

12. Priekšlikumu par mikrolieģuma izveidošanu atbildīgajai institūcijai var iesniegt rakstiski jebkura persona, aizpildot īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieģuma pieteikuma un inventarizācijas anketas (4.pielikums) pirmo daļu, kurai pievieno grafiski vai digitāli attēlotu paredzamo mikrolieģuma teritoriju mērogā 1:5000 vai 1:10000. Persona, iesniedzot īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieģuma pieteikuma un inventarizācijas anketas pirmo daļu, var tai pievienot eksperta sagatavotu īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieģuma pieteikuma un inventarizācijas anketas otro daļu, kurā ietver sagatavoto informāciju par plānotā mikrolieģuma teritoriju.
13. Atbildīgā institūcija pārbauda, vai plānotā mikrolieģuma teritorija nepārklājas ar jau esošu mikrolieģuma teritoriju vai īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, kuras aizsardzības un izmantošanas noteikumi nodrošina attiecīgās sugas vai biotopa (sugas vai biotopa, kura dēļ mikrolieģums tiek plānots) aizsardzību. Atbildīgā institūcija izvērtē pašvaldības teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā paredzēto atļauto zemes izmantošanu potenciālajā mikrolieģuma teritorijā. Ja teritorijas pārklājas, par to informē ekspertu, kurš izvērtē plānotā mikrolieģuma nepieciešamību.
14. Ja priekšlikumam par mikrolieģuma izveidošanu nav pievienots eksperta atzinums, atbildīgā institūcija 15 darbdienu laikā pēc mikrolieģuma izveidošanas priekšlikuma saņemšanas lūdz sniegt attiecīgās biotopu grupas, sugas vai sugu grupas ekspertam atzinumu par plānotā mikrolieģuma teritorijā esošajām sugām un biotopiem, slēdzot savstarpēju vienošanos. Atbildīgā institūcija piesaista ekspertu atzinuma sagatavošanai un nodrošina viņu ar tās rīcībā esošo informāciju un kartogrāfisko materiālu par mikrolieģuma izveidošanas priekšlikumā minēto teritoriju.
15. Eksperts veic pārbaudi dabā un iesniedz atbildīgajai institūcijai atzinumu, kura saturs atbilst normatīvajiem aktiem sugu un biotopu aizsardzības jomā, kā arī mikrolieģuma kartoshēmu digitālā veidā vektordatu formā (.gml, .dwg, .dxf, .dgn vai .shp datņu formā) LKS-92-TM koordinātu sistēmā. Eksperts atzinumā ietver šo noteikumu 13.punktā minēto izvērtējumu.

16. Ja plānotā mikrolieguma teritoriju nevar izvērtēt sugas vai biotopa bioloģiskā cikla dēļ:

16.1. atbildīgā institūcija Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā informē mikrolieguma izveidošanas priekšlikuma iesniedzēju par termiņa pagarināšanu lēmuma pieņemšanai par mikrolieguma izveidošanu;

16.2. eksperts veic pārbaudi dabā aktīvā veģetācijas periodā vai atbilstošās sugas vairošanās periodā un sniedz atzinumu 20 darbdienu laikā.

17. Atbildīgā institūcija 15 dienu laikā pēc tam, kad saņemti eksperta vai, ja nepieciešams, cita speciālista ieteikumi, kas atbalsta mikrolieguma izveidošanu, nosūta tās rīcībā esošo izveidojamo mikroliegumu raksturojošo informāciju pašvaldībai un zemes īpašniekam vai, ja tāda nav, nomniekam, kurš nomas tiesības ieguvis atbilstoši Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 25.panta otrajai daļai (turpmāk – nomnieks), un tiesiskajam valdītājam, kura īpašumā tiek plānota mikrolieguma izveidošana. Pašvaldība un zemes īpašnieks vai, ja tāda nav, nomnieks vai tiesiskais valdītājs 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas sniedz atbildīgajai institūcijai viedokli par mikrolieguma izveidošanas priekšlikumu (par mikrolieguma izveidošanas pamatotību, aizņemto platību, atrašanās vietu). Atbildīgā institūcija, pieņemot lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, izvērtē pašvaldības un zemes īpašnieka vai, ja tāda nav, nomnieka vai tiesiskā valdītāja viedokli un sabiedrībai nozīmīgas sociālās un ekonomiskās intereses.

18. Ja mikrolieguma un tā buferzonas ārējās robežas noteiktas bez robežpunktu uzmērīšanas dabā (robežpunktu koordinātas aprēķinātas bez to uzmērīšanas dabā), līdz mikrolieguma un tā buferzonas ārējās robežas precīzai uzmērīšanai pieļaujamas robežu novirzes izmantotās kartes mēroga noteiktības robežās atbilstoši robežu aprakstam un dabā esošajām faktiskajām robežām.

19. Valsts zemes dienests normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, tiešsaistes datu pārraides režīmā izsniedz Dabas aizsardzības pārvaldei Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datus, kas nepieciešami mikroliegumu, kā arī īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu valsts reģistra izveidei un uzturēšanai.

20. Mikroliegumu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai izveido, ja ap pēdējos piecos gados vismaz reizi apdzīvotu ligzdu vai medņa rieta vietu (dabisko apstākļu nosacīta pastāvīga meža teritorija, kurā medņi pulcējas vairošanās periodā) teritoriju ir attiecīgās sugas prasībām piemēroti ligzdošanas vai medņa rieta apstākļi.

21. Mikroliegumu īpaši aizsargājamo zīdītāju, putnu, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju un sēņu sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai var izveidot alejās, koku rindās, parkos un skvēros (tai skaitā parkos un skvēros ciemos un pilsētās, muižu parkos un dendroloģiskajos stādījumos), ja mikrolieguma aizsardzības un apsaimniekošanas nosacījumi nav pretrunā ar konkrētās alejas, koku rindas, parka vai skvēra specifiku (piemēram, vēsture, parka plānojums, plānotā parka rekonstrukcija) un ieteikumiem, kurus atzinis par nepieciešamiem cits speciālists, kā arī nav pretrunā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas izdotiem norādījumiem (ja objekts ir valsts kultūras piemineklis).

22. Šo noteikumu 21.punktā minētajos gadījumos atbildīgā institūcija 15 darbdienu laikā pēc eksperta atzinuma saņemšanas lūdz citu speciālistu sniegt atzinumu par plānotā mikrolieguma aizsardzību un apsaimniekošanas nosacījumu atbilstību konkrētās alejas, koku rindas, parka vai skvēra specifikai.

23. Mikroliegumu neveido:

23.1. ekspluatācijas, sanitārajās un drošības aizsargjoslās un objektos, kuriem noteikta attiecīgā aizsargjosla, ja mikrolieguma aizsardzības un apsaimniekošanas prasības ir pretrunā ar aizsargjoslas izveidošanas mērķiem;

23.2. pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos norādītajās esošās apbūves teritorijās ar izbūvētu infrastruktūru;

23.3. pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajās rūpniecības, transporta infrastruktūras, tehniskās apbūves teritorijās un inženiertehniskās apgādes objektos;

23.4. uz būvēm un būvēs;

23.5. kapsētās.

24. Mikroliegumus īpaši aizsargājamo zīdītāju, putnu, zivju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju un sēņu sugu dzīvotnēm neveido, ja eksperta atzinumā norādīts, ka:

24.1. minēto sugu dzīvotne nesaglabāsies ilglaicīgi, arī nodrošinot tai mikrolieguma statusu un atbilstošu apsaimniekošanu;

24.2. īpaši aizsargājamās sugas klātbūtnei šajā vietā ir gadījuma raksturs, ko pierāda tas, ka konstatēti tikai atsevišķi šīs sugas indivīdi tiem neraksturīgā un nepiemērotā biotopā vai minētā suga ir dārzebēglis.

25. Mikroliegumus īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai neveido, ja:

25.1. īpaši aizsargājamais biotops ir degradēts un esošajos apstākļos attiecīgā īpaši aizsargājamā biotopa pastāvēšana nav ilgtspējīga;

25.2. īpaši aizsargājamā biotopa specifisko sugu klātbūtnei teritorijā ir gadījuma raksturs, ko pierāda tas, ka atrasts tikai atsevišķs šo sugu indivīds uz nepastāvīga substrāta, kas atrodas biotopā, kurā kopumā nav sugai ekoloģiski piemērotas biotopa struktūras pazīmes vai elementi un nav konstatētas citas biotopam raksturīgās sugas.

26. Mikroliegumu īpaši aizsargājamām zivju sugu nārsta vietām neveido nēģu taču vietās.

27. Atbildīgā institūcija divu mēnešu laikā no pašvaldības un zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja informēšanas brīža pieņem lēmumu:

27.1. par mikrolieguma izveidošanu, lēmumā nosakot aizsardzības un apsaimniekošanas prasības, atrašanās vietu un platību;

27.2. par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu, izņemot šo noteikumu 16.1.apakšpunktā minēto gadījumu;

27.3. par mikrolieguma izveidošanas priekšlikuma noraidīšanu;

27.4. par mikrolieguma izveidošanas priekšlikuma pārskatīšanu (piemēram, plānotās robežas maiņu, apsaimniekošanas pasākumiem).

28. Atbildīgā institūcija nosūta mikrolieguma izveidošanas priekšlikuma iesniedzējam, zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam, pašvaldībai un ekspertam lēmumu par mikrolieguma izveidošanu vai lēmumu par atteikumu izveidot mikroliegumu, vai šo noteikumu 27.2. vai 27.4.apakšpunktā minēto informāciju. Lēmumam par mikrolieguma izveidi pievieno īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu ar eksperta slēdzienu, kurā ietverta informācija par mikrolieguma individuālajām apsaimniekošanas un aizsardzības prasībām.

29. Pēc lēmuma par mikrolieguma izveidi saņemšanas zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs informē zemes nomniekus vai lietotājus, ja tādi ir, par izveidoto mikroliegumu un sniedz informāciju par mikrolieguma individuālajām apsaimniekošanas un aizsardzības prasībām.

30. Valsts meža dienests par izveidoto mikroliegumu meža zemēs ārpus likumos noteiktajiem dabas rezervātiem un nacionālajiem parkiem un Zemkopības ministrija par izveidoto mikroliegumu īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietās 15 darbdienu laikā informē Dabas aizsardzības pārvaldi, elektroniski nosūtot aizpildītu īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu (4.pielikums), lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, kā arī citu tās rīcībā esošo mikroliegumu raksturojošo informāciju un mikrolieguma kartoshēmu (.gml, .dwg, .dxf, .dgn vai .shp datņu formā).

31. Par izveidoto mikroliegumu meža zemēs likumos noteiktajos dabas rezervātos un nacionālajos parkos Dabas aizsardzības pārvalde informē Valsts meža dienestu, elektroniski nosūtot aizpildītu īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu (4.pielikums), lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, kā arī citu tās rīcībā esošo mikroliegumu raksturojošo informāciju un mikrolieguma kartoshēmu (.gml, .dwg, .dxf, .dgn vai .shp datņu formā).

32. Par izveidoto mikroliegumu lauksaimniecībā izmantojamās zemēs Dabas aizsardzības pārvalde informē Lauku atbalsta dienestu, elektroniski nosūtot aizpildītu īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu (4.pielikums), lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, kā arī citu tās rīcībā esošo mikroliegumu raksturojošo informāciju un mikrolieguma kartoshēmu (.gml, .dwg, .dxf, .dgn vai .shp datņu formā).

33. Par izveidoto mikroliegumu īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietās Zemkopības ministrija informē Valsts vides dienestu, elektroniski nosūtot aizpildītu īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu (4.pielikums), lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, kā arī citu tās rīcībā esošo mikroliegumu raksturojošo informāciju un mikrolieguma kartoshēmu (.gml, .dwg, .dxf, .dgn vai .shp datņu formā).

34. Dabas aizsardzības pārvalde apkopo un uzkrāj informāciju par mikroliegumiem. Īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketas, lēmumus par mikrolieguma izveidošanu, aizsardzības un apsaimniekošanas prasības, kā arī mikroliegumus raksturojošo informāciju reģistrē mikroliegumu, īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu valsts reģistrā.

35. Dabas aizsardzības pārvalde atbilstoši prasībām un datu apjomam, kas noteikts normatīvajos aktos par apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas izveides, uzturēšanas un informācijas aprites kārtību, izmantojot mikroliegumu, īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu valsts reģistru, sniedz Valsts zemes dienestam informāciju par reģistrēto mikrolieguma teritoriju.

36. Atbildīgā institūcija 10 dienu laikā pēc lēmuma par mikrolieguma izveidošanu stāšanās spēkā informāciju par attiecīgo lēmumu nosūta publicēšanai oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", norādot zemes vienības kadastra apzīmējumu, atrašanās vietu (novads, republikas pilsēta), datumu, kad pieņemts lēmums par mikrolieguma izveidošanu, un tā numuru, kā arī atsauci uz normatīvo aktu, kas nosaka mikrolieguma izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību.

IV. Mikroliegumu aizsardzība

37. Mikroliegumos, kas izveidoti mežos ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, aizliegta jebkāda veida darbība (izņemot šo noteikumu 50.punktā minētās darbības), kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai traucē attiecīgo īpaši aizsargājamo sugu, bojā tās biotopu, tai skaitā:

37.1. mežsaimnieciskā darbība, izņemot mežsaimniecībā izmantotos biotehniskos pasākumus mikrolieguma apsaimniekošanai, kā arī meža ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumus;

37.2. grāvju un ceļu būvniecība;